

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Directie Zeeland

Nummer:

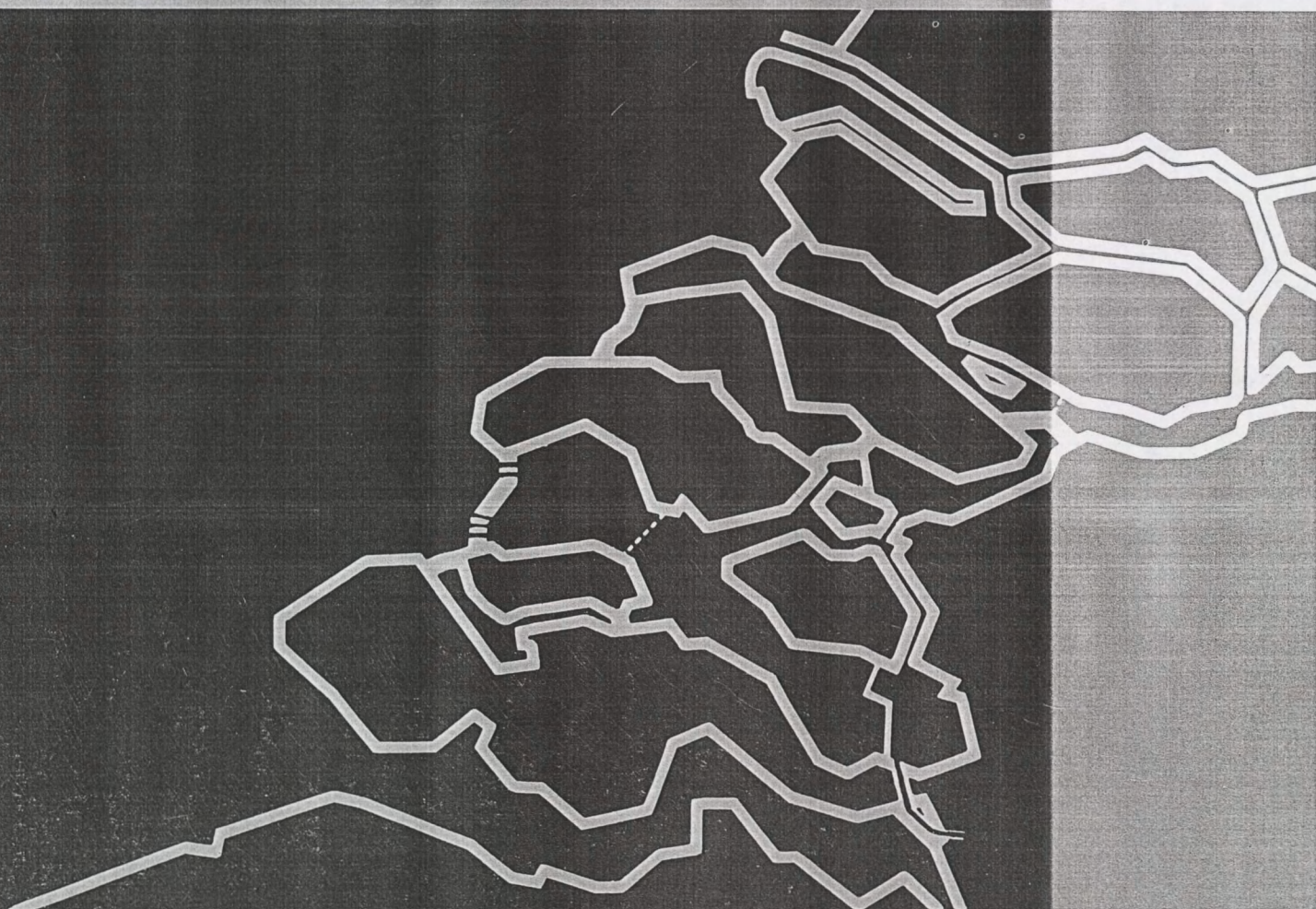
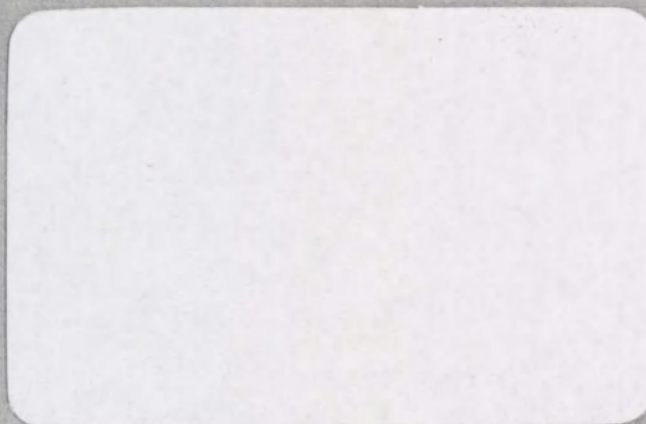
M224

Bibliotheek, Koestr. 30, tel: 0118 686362,
postbus 5014, 4330 KA Middelburg

DI: 17032

rijkswaterstaat

deltadienst
hoofdafdeling
milieu en inrichting

Oppervlakten intergetijde- en
schorre-gebieden in de Wester-
schelde.

Nota 76-15

afd. Milieu-onderzoek	pagina nr: 1 aantal pagina's: 7 aantal bijlagen: 2	nota nr: 76-15
vraag gesteld door: Hoofd Onderafdeling van: Biologie te:	mondeling aan: Hoofd Onderafdeling ~~telefonisch~~ Landschap bij schrijven nr: dd.	
vraag: Oppervlakten intergetijde- en schorre-gebieden in de Westerschelde.		
bijlagen: 360.76 M 94	gez. en acc.	aangeboden bij schr. nr. <u>met</u> opmerkingen van het hoofd van zonder de afd. Milieu-onderzoek

antwoord: -

1. Inleiding
2. Algemene beschrijving
3. Oppervlakte intergetijde- en schorre-gebieden.
4. Literatuur

1. Inleiding.

In verband met onderzoek naar o.a. bodemfauna, vogels en de vegetatie is het van belang een inzicht te hebben in de oppervlakten en de ligging van de intergetijde- en schorre-gebieden in de Westerschelde.

Onder intergetijde gebieden worden hier verstaan die gebieden welke gelegen zijn tussen gemiddeld laagwater (G.L.W.) en gemiddeld hoogwater (G.H.W.).

Onder schorre-gebieden worden hier verstaan de begroeide gebieden gelegen rond G.H.W. of daarboven.

De oppervlakten van de betreffende gebieden zijn bepaald in dat deel van de Westerschelde, dat gelegen is tussen de Nederlands-Belgische grens en de lijn Vlissingen - Breskens.

2. Algemene beschrijving.

De Schelde met een stroomgebied van 20.000 km^2 is ongeveer 430 km lang en heeft zijn oorsprong in het Departement Aisne in Frankrijk (Fig. 1).

Fig. 1 geeft het stroomgebied van de Schelde weer.

Fig. 1. Stroomgebied van de Schelde.

De gemiddelde afvoer van de Schelde, die als een echte regenrivier beschouwd kan worden, bedraagt ongeveer $70 \text{ m}^3/\text{sec}$.

Vroeger stroomde de Schelde ook via de Oosterschelde naar zee af, hieraan kwam een eind toen in 1867 de spoorlijndam of Kreekrakdam werd aangelegd. In het estuarium van de Westerschelde doet de zee haar invloed zeer sterk gelden, hetgeen duidelijk tot uiting komt in zoutgehalte gradiënten en de verticale en horizontale component van het getij.

Zoals doorgaans voor estuaria het geval is, wordt ook de Westerschelde gekenmerkt door de aanwezigheid van diepe stroomgeulen, grotendeels onbegroeide platen en oeverlanden, ook wel intergetijdgebieden genoemd, alsmede de schorren (bijlage 1).

Hieruit blijkt, overeenkomstig Kop (1972), dat in de monding van de Westerschelde geen platen voorkomen en dat deze verder overigens voornamelijk in de bochten liggen.

afd. Milieu-onderzoek

pagina nr: 3
 aantal pagina's: 7
 aantal bijlagen: 2

nota nr: 76-15

De oeverlanden, welke een overwegend zandig-siltige textuur hebben zijn overwegend smal.

Van de schorren valt vooral het Verdrongen Land van Saeftinge op, dit gebied wordt o.a. gekarakteriseerd door de zeer ver naar binnen dringende geulen, de hoge ligging en de vele diepe krekken met steile en slibrijke wanden, waarlangs veelal grote en brede oeverwallen gelegen zijn (Kop, 1972). De overgang schor - slik wordt doorgaans gekenmerkt door de aanwezigheid van een schorklif.

3. Oppervlakten intergetijde en schorre-gebieden.

De oppervlakten van de verschillende zônes zijn met behulp van een planimeter bepaald. Als basismateriaal voor de bepaling van deze oppervlakten is gebruik gemaakt van de peilkaarten 74.15, 74.17, 73.1030, 73.38, 73.168 en 73.58 (schaal 1:10.000) allen van de Rijkswaterstaat-Directie Zeeland, Studiedienst Vlissingen, alsmede van de topografische kaart (schaal 1:25.000) en enkele oeverkaarten (schaal 1:2.500 en 1:2.000).

Het gehele gebied is verdeeld in 6 vakken (bijlage 2), deze indeling komt overeen met de reeds eerder genoemde 6 peilkaarten.

Per vak, is met behulp van de slotgemiddelden 1961.0, weergegeven in tabel 1, een G.L.W. en G.H.W. bepaald.

Tabel 1 geeft de slotgemiddelden 1961.0 van de verschillende stations weer.

Station	G.L.W. t.o.v. N.A.P. in cm	G.H.W. t.o.v. N.A.P. in cm
Vlissingen	- 183	+ 195
Breskens	- 184	+ 202
Terneuzen	- 195	+ 211
Hansweert	- 210	+ 226
Bath	- 206	+ 246

Tabel 1.

Slotgemiddelden

1961.0

afd. Milieu-onderzoek

pagina nr: 4
aantal pagina's: 7
aantal bijlagen: 2

nota nr: 76-15

Tabel 2 geeft de waarden van G.L.W. en G.H.W. per eerder genoemde vakken weer.

Vakindeling	G.L.W. t.o.v. N.A.P. in cm	G.H.W. t.o.v. N.A.P. in cm
Vak I	- 205	+ 245
Vak II	- 205	+ 235
Vak III	- 210	+ 225
Vak IV	- 200	+ 215
Vak V	- 195	+ 210
Vak VI	- 185	+ 200

Tabel 2.

G.L.W. en G.H.W. t.o.v. N.A.P. in cm per vak

Deze waarden voor G.L.W. en G.H.W. zijn per vak gebruikt bij de bepaling van de intergetijde en schorre-gebieden.

De bij G.L.W. droogvallende gebieden zijn op bijlage 1 genummerd met de cijfers 1 t/m 32. Deze nummering komt overeen met die van tabel 3 waarin van de onderscheiden zônes de oppervlakten zijn weergegeven.

Voor de bepaling van de oppervlakte schor is als ondergrens de G.H.W. in het betreffende gebied aangehouden.

Eventueel lager gelegen z.g. primair schor is dus tot het intergetijde gebied gerekend.

afd. Milieu-onderzoek

pagina nr: 5

aantal pagina's: 7

aantal bijlagen: 2

nota nr: 76-15

In tabel 3 zijn van de verschillende gebieden de oppervlakten in ha van het intergetijde- en schorre-gebied weergegeven.

No.	Gebied	Intergetijde	Schor
1	Slikken bij Rammekenshoek	41	13
2	Slikken ten W. van Borssele	126	14
3	Slikken ten O. van Borssele	52	-
4	Slikken van Everingen	144	55
4a	Slikken bij Hoedekenskerke	4	-
5	Plaat van Baarland	185	-
6	Hooge Platen	1228	70
7	Lage Springer	85	-
8	Plaat ten O. van Hoofdplaat	193	-
9	Slikken tussen Breskens - Hoofdplaat	113	-
10	Mosselbanken en Savoyaardplaten	281	127
11	Suikerplaat	177	-
12	Middelplaat	602	-
13	Plaat ten N. van Terneuzen	256	-
14	Slikken ten O. van Terneuzen	149	-
15	Platen van Hulst	313	15
16	Rug van Baarland	503	-
17	Molenplaat en Brouwerplaat	375	-
18	Biezelingsche Ham	84	2
19	Kapelle bank	71	-
20	Slikken ten O. van Hansweert	35	-
21	Platen ten N. van Perkpolder	405	-
22	Slikken ten W. van Perkpolder	31	-
23	Schorren van Emanuelpolder	166	115
24	Plaat van Valkenisse	644	-
25	Plaat van Walsoorden	236	-
26	Schor van Baalhoek	195	2
27	Slikken ten W. van Bath	243	22
28	Schor tussen Baalhoek-Paal	134	35
29	Verdronken Land van Saeftinge	1025	2175
29a	Idem achter aardendam	-	105
30	Schorren bij Ossendrecht	114	25
31	Plaat van Saeftinge	22	-
32	Ballastplaat	8	-
TOTAAL		8240	2775

Tabel 3 Oppervlakten in ha van het intergetijde-en schorre-gebied in de verschillende gebieden.

afd. Milieu-onderzoek

pagina nr: 6
aantal pagina's: 7
aantal bijlagen: 2

nota nr: 76-15

De totale oppervlakte van water - intergetijde - schor in de Westerschelde, gelegen tussen de Nederlands-Belgische grens en de lijn Vlissingen - Breskens kan worden gesteld op + 31150 ha.

Uit de verhouding water (gebied lager dan G.L.W.) - intergetijde - schor weergegeven in tabel 4, blijkt dat + 25% tot het intergetijde gebied behoort en dat de schorren ongeveer 10% van het totale gebied beslaan. Dit betekent dat ongeveer 1/3 deel (35%) van het totale gebied boven G.L.W. ligt.

Tabel 4 geeft de oppervlakten in ha en procenten weer van respectievelijk water (lager dan G.L.W.) - intergetijde en schorre-gebied.

Zône	Oppervlakten in ha	%
Water (lager dan G.L.W.)	20135	64.6
Intergetijde	8240	26.5
Schor	2775	8.9
Totaal	31150	100

Tabel 4. Oppervlakten in ha en procenten.

Van het totale gebied boven G.L.W. behoort dus + 25% tot de schorren en + 75% tot het intergetijdegebied.

De bijzondere plaats die het Verdrongen Land van Saeftinge inneemt t.o.v. de droogvallende gebieden in de Westerschelde en in het bijzonder t.o.v. het totale schorrenareaal blijkt zeer duidelijk uit de tabellen 5 en 6.

In tabel 5 worden de oppervlakten in ha en procenten gelegen boven G.L.W. weergegeven van het Verdrongen Land van Saeftinge en het overige gebied.

Gebied	Oppervlakten in ha	%
Verdrongen Land van Saeftinge	3474	31.5
Overige gebied	7541	68.5
Totaal	11015	100

Tabel 5 Oppervlakten in ha en procenten van respectievelijk het Verdrongen Land van Saeftinge en het overige gebied gelegen boven G.L.W.

afd. Milieu - onderzoek

pagina nr: 7

aantal pagina's: 7

aantal bijlagen: 2

nota nr: 76-15

Tabel 6 geeft een overzicht van de oppervlakten in ha en procenten van de verschillende schorre-gebieden.

No.	Gebied	Oppervlakte in ha	%
28 + 29 + 29a	Verdronken land van Saeftinge	2315	83.4
10	Mosselbanken en Savoyaardplaat	127	4.6
23	Schorren Emanuelpolder	115	4.1
6	Hooge platen	70	2.5
4	Slikken van Everingen	55	2.0
30	Schorren van Ossendrecht	25	1.0
27	Slikken bij Bath	22	0.8
	Overige	46	1.6
TOTAAL		2775	100

Tabel 6. Oppervlakten in ha en procenten in de verschillende gebieden.

Zo behoort + 84% van het schorrenareaal in de Westerschelde tot het schor-gebied van het Verdronken Land van Saeftinge.

De resterende 16% ligt zeer verspreid, waarvan zelfs binnenkort opnieuw een deel zal verdwijnen als gevolg van inpoldering van de Mosselbanken en Savoyaardplaat gelegen bij Terneuzen.

4. Literatuur.

Kop, P.M.J., 1972.

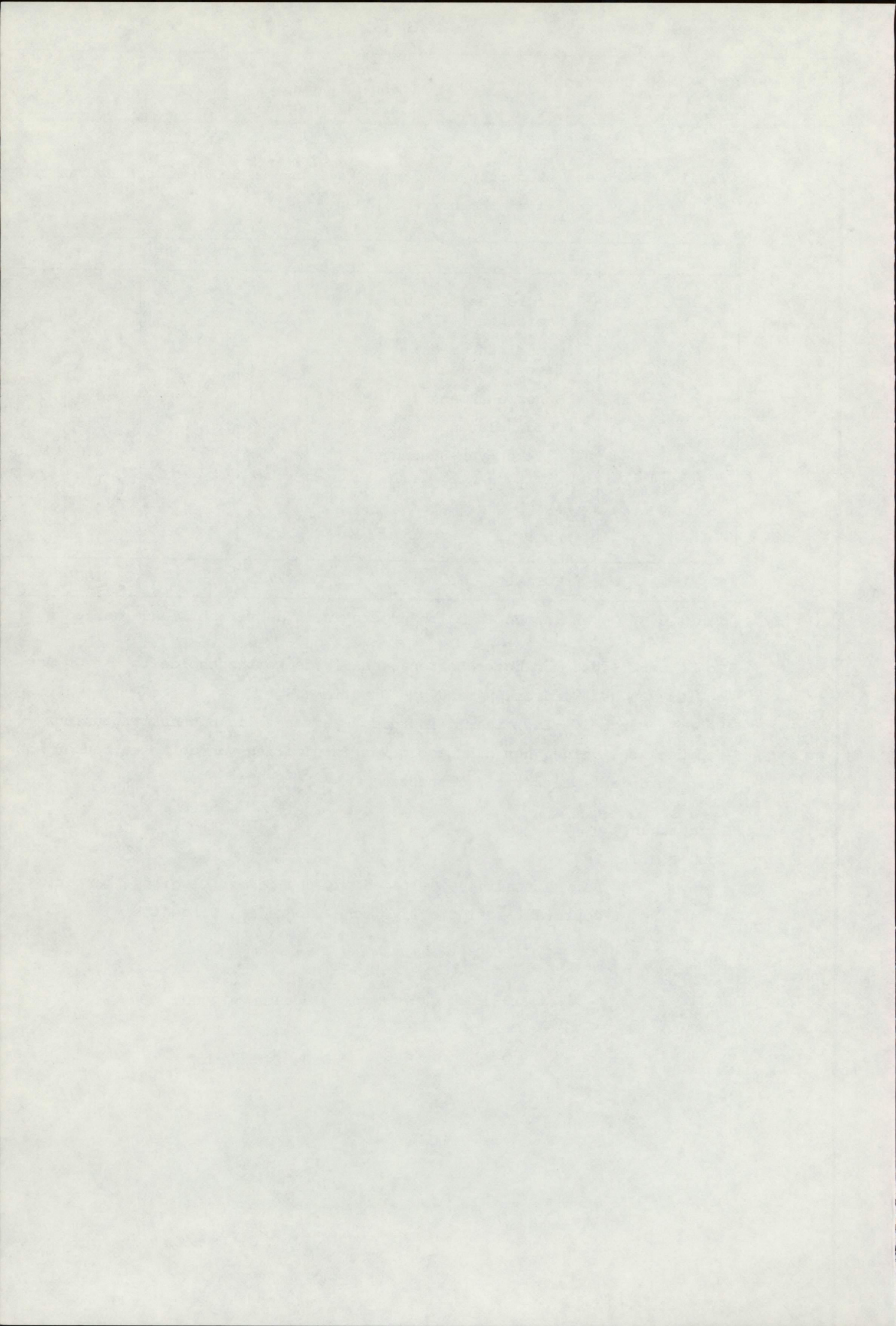
Het buitendijkse Deltagebied, een geomorfologische kartering.
 Doctoraal scriptie, fysische geografie, Utrecht.

Middelburg, Maart 1976.

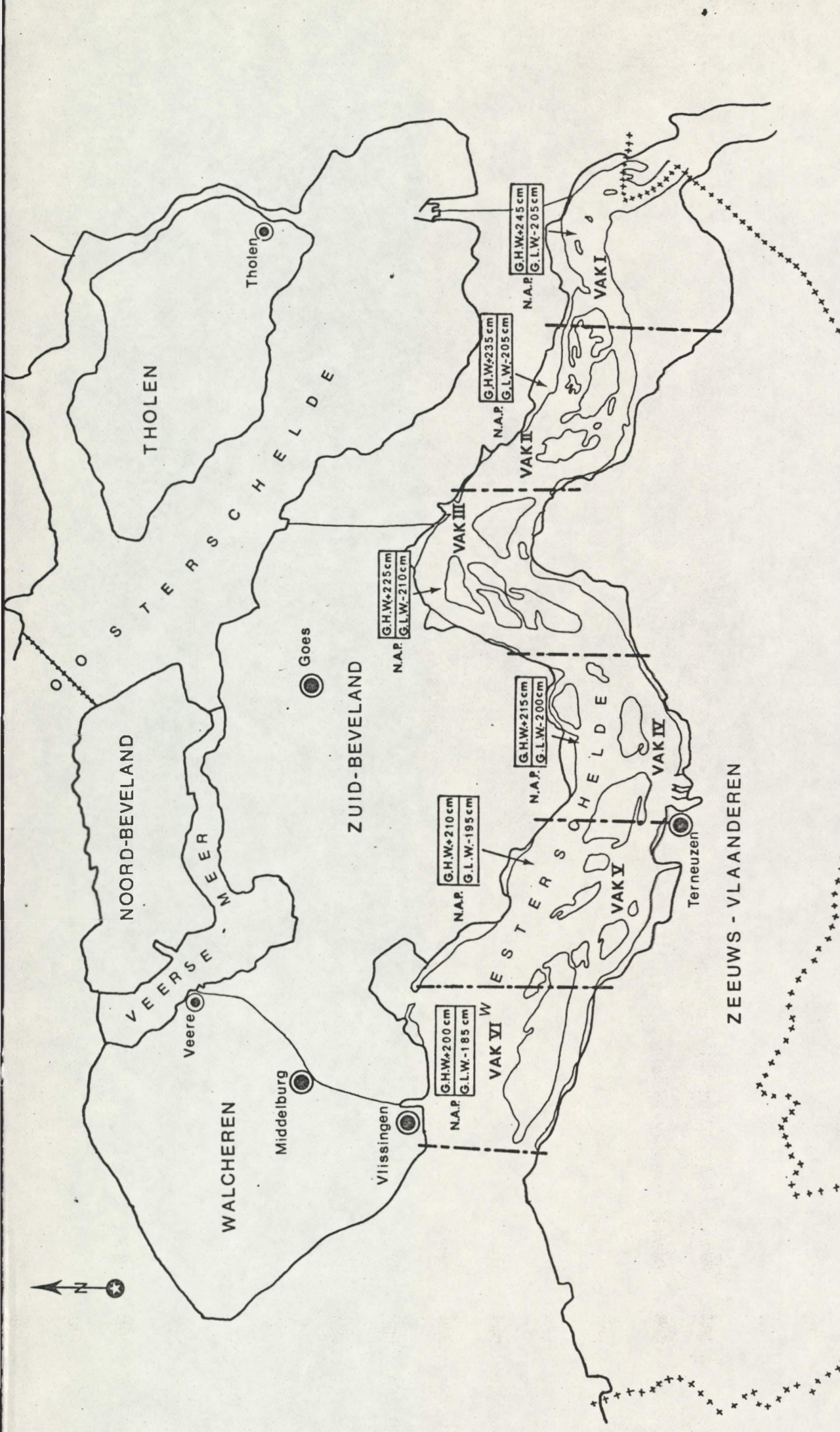
drs. J. Visser

J.J. Siereveld

WESTERSCHDELDE			Overzicht van de gebruikte niveau's van G.H.W. en G.L.W. in de onderscheiden vakken	
RIJKSWATERSTAAT DELTADIENST Afd. Milieu-onderzoek	nota 76-15	schaal 1:250,000	form. A1	
	bijlage 2	tek.nr.		

WESTERSCHELDE

Droogvallende gebieden bij gemiddeld laag water (G.L.W.)

— G.H.W.

— G.L.W.

RIJKSWATERSTAAT DELTADIENST
Afd. Milieu-onderzoek

nota 76-15
bijlage 1

schaal 1:100.000
tek.nr. 360. 76M94

form.
A 3